N°. 9. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zondag 13 Januarij.

Duitschland sedert 1830.

(*Vervolg van No. 5.*)

De julijvonken hadden in Duitschland brandgesticht van af de boorden des Rijns tot aan die der Elbe, en men kon een oogenblik vreezen dit land in bloedige wanorde te zien. Gelukkig voor de Duitsche regeringen beproefde het democratische beginsel, aangezet door de Parijsche propaganda, dadelijk zijne krachten, alvorens het burgerlijke beginsel der constitutionele vrijheid de zijne ontwikkeld had. Dit vertoonde zich eerst later, na de Frankforter besluiten, en gedrukt door den schrik dien de hevigheid en dwaasheid van den ultra-revolutionairen geest toen algemeen had den verspreid.

Brunswijk gaf het teeken, waarop Leipzig en Dresden spoedig beantwoordden. Eene constitutie, uit opstand gesproten, verving in Saksen de oude aristocratische wetten. Keur-Hessen volgde dezelfde aandrift, en zijne instellingen ondergingen ook den doop des tijds. Hannover, dien uithoek nog vol van feodale sporen, waar men voor de eerste maal studenten en burgers verbroederd zag door dezelfde hoop en vereenigd tot gezamenlijke poging, bekwam ook van de wijze voorzorg zijner regering constitutionele waarborgen, vrijzinniger en vollediger dan die van 1819. Rijn-Beijeren vooral, meer onmiddellijk beheerscht door Franschen invloed, was het middelpunt geworden van eene beweging, wier weerstuit zich dra in Munchens straten deed gevoelen; de bondsvergadering zelve, te Frankfort bedreigd door den opstand, scheen op het punt harer ontbinding.

Ware toen een driekleurig vaandel den Rijn overtogen, wie weet of Duitschland, zijnen dertig-jarigen oorlog hernieuwende, geene schrikvolle toekomst voor zich geopend had gezien?

De weerstand van het Fransche gouvernement bespaarde aan Europa eene dergelijke proef, waarin het Fransche bestuur, bij de waarschijnlijkheid van er anderen in te zien bezwijken, kans liep dit zelf te doen. De houding van het ministerie van 13 maart redde grootendeels het monarchale Duitschland. Daarbij deed zeer veel af dat de beweging, uitgaande van de jeugd en de volksmassa's, in stede van tot middelpunt en regel de oppositie der wettige ligchamen te hebben, spoedig tot uitersten oversloeg; zoodat de verschrikte belangen de aanvankelijk algemeene deelneming tot zwijgen bragten. Toen men op de feesten van Weinheim, van Königstein en Hambach de democratische hartstogten de hevigste uitdrukkingen hoorde bezigen en op de aloude ruïnen de vurige *Marseillaise* klonk, in koor herhaald door twintig duizend menschen; toen de *Duitsche tribune* openlijk den val van alle troonen verkondigde; toen publicisten, vrijgesproken door de jury, voor de regtbanken hunne omwentelingsplannen verkondigden (1), — toen kon het niet anders, of er moest eene reactie plaats hebben in de openbare meening, en de regeringen wisten er tijdig gebruik van te maken. Tijdens die reactie was overigens Polen bezweken, en had men opgehouden op Frankrijk te rekenen.

Dit tijdstip koos de Frankforter landdag. Toen verschenen die merkwaardige besluiten, welke men de julij-besluiten van Over-Rijn zou kunnen noemen; maatregelen die Duitschlands staatkundigen toestand geheellijk moesten veranderen, en de bondsvergadering bekleeden met een gezag, waaraan zeker de ontwerpers der traktaten van 1815 nooit hadden gedacht, doch die men grondde op beginselen, in algemeene bewoordingen uitgesproken in de slot-acte van 1820.

Die besluiten hadden een tweeledig uitwerksel: eensdeels onderdrukten zij den opstand en bevestigden de maatschappij op hare hevig geschokte vesten; anderdeels deden zij, ten gevolge der herstelde rust zelve, een constitutioneel en wettig beginsel ontluiken, dat tot nog toe niet had kunnen opkomen. Die denkbeelden zijn zeker verstikt, voor zoo veel men denkbeelden kan verstikken, en hierin moet der bondsvergadering worden toegegeven dat zij haar doel heeft bereikt. Doch in dien kamp, veeleer geschorst dan geëindigd, heeft Duitschland zich onder een nieuw gezigtspunt vertoond; dit moet men in het oog houden, zonder zich te laten verblinden door de zege van éénen dag, voorval zonder beteekenis in het leven der volken en hetwelk hunne toekomst niet bepaalt. Om den tegenstand der algemeene meening in de zuidelijke staten wel te begrijpen, willen wij eerst den geest en de voornaamste bepalingen der Frankforter besluiten in het geheugen terugroepen.

In het protocol der belangrijke zitting van 28 junij 1832 vindt men ernstige woorden. De Oostenrijksche gezant, voorzitter der vergadering, begint met te doen opmerken, dat gebeurtenisssen, buiten den werkkring der Duitsche gouvernementen, een staat van zaken hebben daargesteld, die de aannadering eener onvermijdelijke omwenteling verkondigt, indien de bondsdag niet de krachtigste maatregelen neemt, om een zoo gedacht alsdreigend gevaar tegen te gaan. In zoodanige gesteldheid, verklaarde deze gezant en die van Pruissen, dat, in het oog hunner hoven, »de ondervinding geleerd heeft, dat de bondsdag zijn voornaam doel mist, — het behoud van de inwendige rust der staten, — en dat slechs aan de ongenoegzaamheid eener onvolledige wetgeving de ziekelijke toestand der algemeene meening, die zich zoo dreigend voordeed, moest toegeschreven worden."

Die gezanten verkondigen derhalve, dat, naar hun gevoelen, het 57ste artikel der Weener slot-acte, hetwelk het beginsel der onafstaanbare souvereiniteit der vorsten vaststelt, alhoewel zij mogten hebben gemeend hun bestuur met vertegenwoordigende vormen te moeten omkleeden, den bondsdag genoegzaam geregtigden om de krachtdadigste maatregelen te nemen ter beveiliging dier, souvereiniteit tegen weerspannige kamers. Zij stellen dus voor, het staatkundig toezigt der bondsvergadering uit te breiden op de volgende grondslagen.

1°. Toekenning der volle souvereiniteit aan de vorsten. Deze kunnen alzoo slechts in zekere mate de medewerking der wetgevende kamers behoeven; zij behouden steeds de bevoegdheid om de petitiën der staten of af te slaan; zij moeten vooral het anarchische regt om de belastingen te weigeren, afwijzen, als inbreuk makend op de zekerheid van den staat, gelijk mede op de nauwe verpligtingen, door den bondsdag alle leden der bondsvereeniging opgelegd. Werd dusdanige aanspraak door de wetgevende kamers vooruitgezet, zoo zou dit *ipso facto* den bond tot dwangmiddelen geregtigen.

2°. Instelling eener speciale commissie, ten einde de vertegenwoordigende vergaderingen in het oog te houden, en den bond verslag te doen van de inbreuken op de regten der vorsten of die der Duitsche bondsvereeniging, ten einde haar in staat te stellen, om onverwijld de vereischte maatregelen te nemen.

3°. Afschaffing — over de geheele uitgestrektheid der bondsvereeniging en op bloot aanzeggen van den bondsdag aan de betrokkene gouvernementen — der dagbladen wier strekking strijdig zijn met de beginselen, waarop Duitschlands staatkundige toestand rust.

Eindelijk verlangen de twee ministers, dat de bondsdag zich bevoegd verklare, om uitspraak te doen over iedere uitlegging der bonds- en slotacte; terwijl zij besluiten met de verzekering, namens hunne hoven, dat deze beide de noodige militaire maatregelen hebben genomen, om, op de eerste aanvrage, de hulp die men behoeven mogt, met de meest mogelijke snelheid, op de aangewezene punten te kunnen leveren.

Deze belangrijke voorstellen werden onmiddellijk tot bepaalde besluiten gemaakt, behoudens eenige kleine aanmerkingen en met zeer oppervlakkige reserves van wege de gezanten der voornaamste constitutionele staten van het zuidelijk Duitschland.

Later, den 5den julij 1832, werden nog nadere bepalingen hierbij gevoegd. De bondsdag kende zich het regt toe, om oppermagtig in drukpers-zaken te beslissen; hij ontbond alle vereenigingen, die er zijn oog eene gevaarlijke strekking hadden, maakte groote veranderingen in de inrigting der universiteiten en hare oude voorregten, nam het beginsel aan van uitlevering om politieke redenen, en hernieuwde den waarborg van onverwijlde en wederkeerige hulp tot schraging van al deze bepalingen, gelijk mede van die, welke in het vervolg mogten worden genomen in het belang van de handhaving der rust in Duitschland.

Bij de vermelding van dit nieuwe federale staatsregt en dier hooge voogdij door twee staten over 36 andere gevoerd, zal het niet ongepast zijn, nu reeds gewag te maken van eene complementaire instelling, later door de vergadering te Frankfort besloten; eene instelling, die ten minste [illegible] haren vorm is, en niet bestemd schijnt om wezenlijken invloed [illegible] kundige toekomst van Duitschland te oefenen.

Toen de grondwettige tegenstand, waarvan nader zal [illegible] zich, zoo al niet zegevierend dan toch eenstemmig, in [illegible] staten deed gevoelen, bedacht men, om de [illegible] ten met de aanspraken der wetgevende ve[illegible] een middel, waarvan het denkbeeld reeds [illegible]

(1) »Mijne beginselen zijn nog dezelfde, welke ik te Hambach heb blootgelegd; mijn doel is de volken in te lichten omtrent hunne regten, en hun allerblijkbaarst te bewijzen, dat de troonen gegrond zijn op overweldiging.... Ik erken dat de volken nog niet genoeg verlicht zijn om die overweldiging omver te werpen; maar zoodra het uur is gekomen, zal ik geen oogenblik aarzelen er hen ten nadrukkelijkste en [illegible] hun toeroepende: *Te wapen! te wapen! Voorwaarts ter verjaging der* [illegible] *der troonen!*" (Dr. WIRTH, redevoering voor het hof van Landau, 26 julij 1832.)

wel in zeer verschillenden zin, als grondslag der nationale eenheid en staatkundige vrijheid van Duitschland.

Een besluit van den bondsdag, genomen den 30sten October 1834, stelde eene soort van opperste magistratuur in, met zeer uitgestrekte bevoegdheid. In geval er geschillen mogten ontstaan tusschen eene Duitsche regering en hare kamers, betrekkelijk de uitlegging der grondwet of de perken der regten, door haar daargesteld, zoo werd er bepaald, dat, na geheele uitputting der middelen van bevrediging, bij de wetten van elk land aan de hand gedaan, het geschil van ambtswege en zonder appel zou worden beslecht door arbiters.

Deze arbitrale regtbank, door den bondsdag in het leven geroepen, wordt op de volgende wijze zamengesteld. Elke der 17 stemmen van de gewone vergadering, of het kleine committé, benoemt van drie tot drie jaren, in de staten welke die stem vertegenwoordigt, twee mannen, onderscheiden door hunne diensten of talenten, door hunne studiën of lange ondervinding. De leden, door het betrokken gouvernement benoemd, kunnen niet worden gekozen, ten ware het gouvernement en de wetgevende kamers daaromtrent mogten overeenkomen. Deze algemeene lijst van 34 arbiters, alzoo opgemaakt zijnde, moet, wanneer er een conflict bij den bondsdag aangegeven is door eene constitutionele regering, deze drie arbiters kiezen, terwijl de kamers eveneens de keus van drie anderen hebben.

Eene maand slechts wordt er aan de betrokkene regering gelaten om van dit regt gebruik te maken; is, na dien termijn, de keuze niet geschied, zoo worden de scheidsmannen door den bondsdag gekozen. Nadat die regtbank geconstitueerd is, kiest zij eenen bij-arbiter; waardoor deszelfs leden tot 7 worden gebragt. Die regtbank houdt dan eene ware politieke instructie, en haar vonnis heeft de kracht van eene austregale beslissing, uitvoerbaar volgens de wijze door de bondsacte bepaald.

Het is genoeg een dergelijk gewrocht, de vrucht van langdurige conferenciën te Weenen, met eenige oplettendheid te beschouwen, om Duitschlands politieke verlegenheid te doorzien. Het blijkt, dat het volksvertegenwoordigend beginsel sterk genoeg was, om tot onderhandeling te dwingen; al had de constitutionele oppositie uit eene tweejarigen kamp niets dan dezen uitslag behaald, het zou reeds veel zijn voor het tegenwoordige, meer belangrijk nog voor de toekomst.

Maar terwijl men met de vertegenwoordigende vergaderingen onderhandelt, tracht men de volheid der vorstelijke souvereiniteit te bewaren, die evenwel taant, dewijl eene nieuwe magt bestemd is om haar te verduisteren. Terwijl de onafhankelijkheid der verschillende verbondene staten verkondigt wordt, ziet men den bondsdag zich niet meer alleenlijk eene hooge politieke voogdij aanmatigen, maar eene soort van administratief en financiëel oppergezag, van het oogenblik af dat hij, door middel der arbitrale regtbank, in laatst beroep beslist over het lot van wetsontwerpen en jaarlijksche begrootingen. *(Het vervolg hierna.)*

DENEMARKEN.

Koppenhage, 28 *dec.* De vergadering der provinciale staten te Roeskilde werd den 24sten dezer, krachtens een koninklijk besluit, gesloten. In de sluitingsrede verklaarde de koninklijke kommissaris aan de vergadering, dat de verzoeken om vereeniging der Jutlansche en Seelandsche provinciale staten niet konden bewilligd worden. — Het onlangs te Kiel afgekondigde verbod tegen openlijke verzamelingen zonder verlof der policie is thans ook in de steden Husum en Eckenförde bekend gemaakt. *(Allg. Zeit.)*

DUITSCHLAND.

Frankfort, 8 *jan.* Even als Holland schijnt de Duitsche bond tot nog toe de Belgische toerustingen volkomen gerust aan te zien. Men verneemt althans hier niets, dat tot eene spoedige aanwending der zekerlijk door den bond eventueel genomene maatregelen zou kunnen doen besluiten, ofschoon wel is waar menigeen gelooft, dat alles plotseling een ander aanzien zou kunnen krijgen. Daar er echter België een termijn gelaten is tot het nemen van een besluit, zoo moet natuurlijk die termijn verloopen zijn alvorens er dwangmaatregelen te pas kunnen komen. Maar, hoe dan ook, in de volgende maand, België handele, zoo houdt men zich toch overtuigd, dat de mogelijk aan te wenden maatregelen tot geene stoornis van den algemeenen vrede leiden zullen. *(Köln. Zeit.)*

— In de Pruissische *Staats-Zeitung* vindt men mede eenen brief uit Frankfort, waarin men onder anderen leest: »België's hoop op krachtige ondersteuning van wege de Fransche kamers, is door het antwoord der pairs reeds geheel verdreven. Of het zich in de gedeputeerden minder bedriegt, zal de toekomst leeren. Men kan zich intusschen stellig overtuigd houden, dat de betrokkene mogendheden, en in de eerste plaats de Duitsche bond, niet vereenigd zullen, dat er in de betwiste gedeelten van Luxemburg en Limburg door Belgische buitengewone krijgsmaatregelen genomen worden.

PRUISSEN.

Breslau, 4 *jan.* Een paar dagen geleden ging de boschwachter *Fruhauf*, met zijnen 14-jarigen zoon op de jagt. Een honderdtal schreden van hunne woning brak de riem van het geladen geweer des zoons, die achter den vader ging; het geweer stootte met den kolf op den hard bevroren grond, het schot ging af, en terwijl de zoon den loop opligt, trof het schot van achteren het hart des vaders, die dood nederviel. *(Preuss. Z.)*

— Het *Politische Wochenblatt* merkt in zijn berigt nopens de laatste voorvallen aan: »Daar het menigen lezer misschien niet ongevallig zijn zou te weten hoe veel Fransche troepen wezenlijk bereid staan, ingeval de philo-Belgische partij bovendreef, zoo melden wij dat 13 infanterie-regimenten hunne twee krijgsbataljons, 17 regimenten kavallerie, hunne drie oorlogs escadrons gevormd hebben, en uit de gezamenlijke artillerie 10 bespannen batterijen van 6 stukken getrokken zijn. Dit geeft een totaal van 19,500 man voetvolk, 6,375 ruiters, 2000 man artillerie; daarbij is echter in het oog te houden, dat een zeer aanzienlijk gedeelte dier bataljons en escadrons bij de garnizoenen van Longwy, Thionville, Metz, Toul, Nancy, Luneville en Sarreguemines staat.

— Men leest in het Hannoversche regeringsblad: »Daar de krachtens het koninklijk rescript van 27 junij verdaagde algemeene standen-vergadering des Koningrijks, op bevel van Z. M. den koning, tegen den 15den der volgende maand bijeengeroepen is, zoo wordt dit hierbij ter algemeene kennis gebragt, en men verwacht dat alle leden der beide kamers ten bepaalden dage hier zullen zijn. — Hannover 7 jan. 1839. — Kabinet des konings. — De staats- en kabinets-minister, *von Schele.*"

ENGELAND.

Londen, 9 *Jan.* Verleden maandag en dingsdag heeft er in verscheiden streken dezes lands een allerhevigste orkaan gewoed. Uit Liverpool en Manchester heeft men hoogsttreurige berigten daaromtrent. De meeste huizen in die steden en omstreken hebben min of meer geleden; van honderde zijn de dakpannen en schoorsteenen en goten ingestort. In Liverpool zijn daardoor een twintigtal menschen gedood of zwaar gekwetst. Vooral ook in Manchester was het noodweer, en heeft men vele ongelukken en schade te betreuren. Vele schoorsteenen sloegen naar beneden en door de daken, en troffen de binnens huis zich bevindende personen. In een huis werd een geheel gezin, uit vader, moeder en vier kinderen bestaande, onder het invallend puin bedolven; behalve dit vreeselijk onheil heeft men zeker nog een twaalftal dooden door den storm, aangegeven.

FRANKRIJK.

Parijs, 9 *jan.* De *Moniteur* meldt dat de hertogin *van Wurtemberg* den 2den dezer, ten 8½ ure des avonds, te Pisa is overleden, en dat de koning, wegens dit overlijden, gedurende twee maanden rouw zal aannemen.

— In het *Journal des Débats* leest men:

De hertog *van Wurtemberg* en de prins zijn zoon hebben Pisa, dadelijk na het overlijden der hertogin, verlaten en begeven zich naar Parijs.

— In de zitting van heden, was het getal nieuwsgierigen nog grooter dan in de voorgaande, en schijnt de openbare belangstelling in de beraadslagingen over het adres, wel verre van te verflaauwen, steeds toe te nemen. Op het oogenblik, dat de behandeling van de bijzondere zinsneden van het adres eenen aanvang zoude nemen, verklaarde de voorzitter, dat de commissie zich vereenigd had, ten einde een nieuw paragraaf te ontwerpen, betrekkelijk de schitterende overwinning der Fransche wapenen in Mexico, en dat dit ook het geval zoude zijn met het treurige berigt, hetwelk zoo op het oogenblik ontvangen was, wegens het overlijden van de hertogin *van Wurtemberg*, dochter des konings.

De heer *Dupin* stelde tevens met eene ontroerde stem voor, dat de kamer zich bij Z. M. zoude begeven, om hoogstdenzelven hare smart te betuigen over dit afsterven. Een groot aantal stemmen riep luide, dat zulks op staanden voet behoorde plaats te hebben, waarop alle leden, met uitzondering van twee à drie, waaronder de heer *Isambert*, de zaal verlieten. Ook de ministers hebben zich bij den stoet gevoegd.

Na de terugkomst dier afgevaardigden, is het volgende door de commissie veranderde paragraaf, ten aanzien van Mexico, voorgelezen:

»De hoon en de plunderingen, welke onze landgenooten in Mexico ondergaan hebben, vorderden eene schitterende voldoening. Uw gouvernement heeft dezelve moeten eischen, en het schitterend wapenfeit van St. Juan d'Ulloa, door ons leger met eenen nieuwen roem te overladen, is eene billijke oorzaak van trots voor Frankrijk, dat met voldoening, sire! een' uwer zonen de gevaren en het krijgsgeluk onzer dappere zeelieden heeft zien deelen."

Hierop volgde eene zeer levendige beraadslaging, waarbij de heer *Garnier-Pagès* het eerst het woord voerde, en met veel hevigheid de redevoering van den heer *Odillon-Barrot* bestreed. Hij zeide onder anderen: »het aan u voorgestelde adres is blijkbaar in den geest der linkerzijde, en gij zult hetzelve niet aannemen, op die wijze zult gij voorzeker eenen gewigtigen pligt jegens het vaderland vervullen."

Deze woorden verwekten eene groote opschudding in de vergadering, onder het geroep van *bravo* en de luidruchtigste toejuichingen. Slechts met moeite kon de heer *Guizot* aan het woord komen, en, bij zijne verdediging van de bedoelingen van het adres, werd zijne reden herhaalde malen afgebroken door het onstuimig goed- of afkeuren van de beide groote partijen, welke de afgevaardigden in twee deelen splitsen.

— De hevigste aanval tegen het kabinet was die van den heer *Duvergier de Hauranne*, die al de welvaart, welke Frankrijk thans geniet, toeschreef aan het voorgaand ministerie, en inzonderheid den graaf *Molé* persoonlijk aantastte, aan wien hij verweet, dat hij zich niet tegen, zijnde te[illegible] gen eene coalitie zoude verklaren, [illegible] hoeld daarvan kon staan, en in dat geval haar volmaakt zedelijk en politiek zou noemen. De graaf schijnt op dit tergend gezegde zijne gewone bedaardheid te hebben verloren, daar hij den spreker toeriep, dat zijne gansche redevoering niet anders dan een spotschrift was. Nu geraakte de geheele oppositie in beweging, en de liberalen wilden, dat de voorzitter den minister tot de orde zou roepen. Deze herinnerde, dat het in de rede vallen van eenen spreker ongeoorloofd was, en [illegible] uitdrukking over het gezegde van den heer *Molé* te kennen. [illegible] heer *Duvergier* nog eene wijl tijds over het concept-adres [illegible] als een gematigd, krachtig, monarchaal en parlementair stuk, overeenkomstig de behoeften van het oogenblik, aangeprezen had, beklom de president van den raad der ministers het spreekgestoelte, niet om zich te verontschuldigen omtrent hetgeen hem de verontwaardiging over de taal van zijnen aanvaller had doen zeggen, maar om tegen die taal te protesteren. Ook verklaarde hij, bij die gelegenheid, dat er eene volkomene eenheid onder de ministers bestond.

De bekende liberale afgevaardigde, de heer *Odillon-Barrot*, heeft gematigder dan vele zijner ambtgenooten gesproken. Hij heeft, in plaats van de ministers te beledigen, zelfs de zuiverheid van hunne bedoelingen geprezen, hoezeer hij hunne wijze van handelen rondborstig afkeurde, en

eindelijk verlangd, dat de algemeene discussie mogt gesloten worden, waartoe de kamer dan ook met eene aanzienlijke meerderheid is overgegaan.

NEDERLANDEN.

's Gravenhage, 10 *jan.* Z. K. H. de prins *van Oranje* is eergisteren naar Tilburg vertrokken, doch reeds heden middag in deze residentie teruggekeerd.

— Men zegt, dat er op onze grenzen eene mobiele kolonne van eenige bataljons infanterie en eenige escadrons kavallerie, onder de bevelen van den hertog *van Saxen-Weimar*, zal worden geformeerd.

— De gevaarlijke toestand, waarin, bij het invallen van dijkbreuken, de beneden-districten van Gelderland verkeeren, heeft de provinciale regering aldaar bedacht doen zijn op den aanleg van wijkplaatsen voor menschen en vee. Dienvolgens heeft er een overleg met de betrokkene gemeentebesturen plaats gehad, waarvan de uitslag is geweest, dat, met uitzondering van de gemeente Beest, in de overige Geldersche streken vooreerst geene beschikkingen, met betrekking tot de voorschrevene aangelegenheid, behoeven genomen te worden, hetzij uithoofde dat aldaar reeds voldoende redmiddelen bestaan, hetzij omdat de belanghebbende gemeenten zich niet genegen hebben betoond, om een billijk aandeel in de kosten te dragen. Het gemeentebestuur van Beest evenwel, waar zich de noodzakelijkheid van voorziening het meest doet gevoelen, heeft aangeboden, om in de kosten van eenen te maken bekwamen vloedheuvel een derde gedeelte te voldoen, terwijl de gedeputeerde staten van Gelderland zich bereid verklaard hebben, om daarbij mede een derde uit de provinciale fondsen te voegen. Dit een en ander heeft Zijne Majesteit bewogen, om, bij besluit van den 22sten december 1838, no. 105, eene subsidie, tot den aanleg van eenen vloedheuvel te Beest, waarvan de kosten op *ƒ* 2700 geraamd worden, uit 's rijks kas te verleenen. Wij verblijden ons in de daarstelling van deze, naar ons inzien, zoo noodzakelijke maatregelen van veiligheid voor menschen en vee.

Utrecht, 11 *jan.* Naar men verneemt, hebben het 2de en 3de bataljon der 9de afdeeling, welke alhier in garnizoen zijn, bevel ontvangen, om morgen (zaturdag) van hier naar Noord-Braband te vertrekken. De drie compagniën, die te Woerden gedetacheerd zijn, worden heden hier verwacht.

Mengelwerk.

De smarten van een' geregeld' man.

Ontwijfelbaar hebt gij wel eens den regelmatigen man ontmoet, den naauwkeurigen, den afgemeten man, den vertegenwoordiger van het τὸ ἀκριβῶς der Grieken; uitmuntend buurman, goede betaler, voortreffelijk burger; de verveling in persoon en de aanstekende verveling. Hij is altoos [illegible] stoort, haalt overhoop, kwelt het huishouden brengt iets ontstuimigs in het leven, waaraan het nieuwheid, werkzaamheid geeft.

Mijn geregelde man, mijnheer WILHELMUS MUIS, was een jonkman van omtrent veertig jaren; zeide hij, ik beken het; van acht en veertig, zeiden zijne vrienden. Altijd zeer zindelijk, zeer stipt, zeer zorgvuldig; een waar menschelijk uurwerk, welks raderen nooit in verwarring geraakten, welks juistheid nooit miste. Wie uwer ontdekte ooit een stofje op zijnen bruinen rok, eene vouw op den rug van denzelven, eene vlek op zijnen licht-grijzen pantalon, eene onregelmatigheid in den strik zijner witte das, iets ouwelijks in het voorkomen zijner onberispelijke laarzen? Zijne parapluie van bruine zijde, met ivoren knop, was splinter nieuw, na vijftien jaren dienst. Ambtenaar, dit spreekt van zelf, geëmployeerd aan een bureau, had hij zich onderscheiden, door de regelmatigheid van zijn gedrag en reeds lang het uitzigt op de leeuwen-orde bekomen. Wie drijft de naauwkeurigheid verder dan een bureaulist? Wie vormt zich gewilliger tot den staat van machine? Wie verligchaamlijkt zich beter met zijne schrijftafel, wie lijft zich volkomener bij zijnen inktpot in?

Deze rijksambtenaar, gelijk hij zich zelven noemde, had een goed traktement, waarbij een *ƒ* 30,000 kwamen, wijselijk in de handelmaatschappij geplaatst. Hij bewoonde eene eerste verdieping aan de Prinsegragt. Sinds twintig jaren smaakte hij er niet alleen de ongestoordste rust, maar ook het uitgezocht genoegen van zijnen huisbaas te beknorren en met hem te krakeelen. Bij den aanvang van elk trimester zeide de heer MUIS regelmatig zijne huur op, en zag het den volgenden morgen dan nog eens voor het laatst in; bekoorlijke afwisseling welke aan zijn bloed eene ligte prikkeling gaf, en hem het genoegen bezorgde van een zeer onschuldig drama. Zijne monomanie was rust; en ongestoorde orde was de voorwaarde van zijn leven geworden. Ook veroorzaakten hem dan twee soorten van bezielde wezens den hevigsten en innigsten afschuw, honden en kinderen. Voortreffelijk mensch overigens, maar in elk oogenblik ook van den dag zou hij de exsecutie van eenen hond of den moord van een kind met het [illegible], het barbaarschte, het innigste genoegen hebben aanschouwd. Honden en kinderen krenkten zijne liefde tot orde, en die liefde was de [illegible] van zijn leven. Om eene vlek op zijn [illegible] zou MUIS u hebben [illegible] op zijn laars zou hij u geeseling en brandmerk hebben waardig geoordeeld.

[illegible] het karakter van MUIS en dat van JAN BODDEN, zijnen [illegible], was luidruchtig, opgeblazen, zwaar op de hand en [illegible] zijner pantoffels, discreet, spaarzaam; de bij uitstek geregelde man. MUIS verafschuwde den neef. Met groote moeite had hij zich laten overhalen om bij procuratie de peet te worden van den kleinen BODDEN, doch nooit had hij zijn peetekind, wiens vader hij niet uitstaan kon, gezien. Mijnheer BODDEN, voormalig eerzaam kruidenier, na een matig fortuin in dat vak te hebben overgewonnen, was uit den handel gegaan. Toen barstte zijn smaak voor het landleven uit: hij kocht een huisje, gelegen bij eene heg, zes stappen van den straatweg; huisje of liever doosje van klinkers, hetwelk hem, zijne ega en zijnen eenigen zoon ALEXANDER WILHELMUS BODDEN bevatte. Men verveelde zich een weinig in die eenzaamheid, maar men at en sliep er gemakkelijk. Jonker BODDEN, de jeugdige hoop der familie, mengde eenige verscheidenheid in deze eentoonige landhut door de afwisseling zijner spelen en de dikwijls gevaarlijke vrijheid zijner manieren.

Eenen avond, nadat men het kind onder al zijne aanzigten bewonderd had, viel het gesprek der echtgenooten op peet MUIS, den geregelden man; een geregeld man wordt altijd voor rijk gehouden, en de vrouwen hebben een bijzonder instinct om eene geldader te ontdekken.

„Ja," zeide mevrouw BODDEN, „ik dring aan op de noodzakelijkheid, om de vriendschap van MUIS aan te kweeken. Wij hebben eenen zoon, en neef MUIS kan hem tot nut zijn. 'T is een charmante jonge, onze ALEXANDER. Kom BODDEN, doe een stap; geene dommeligheid! ga den peet zien; gij moet volstrekt beminnelijk worden, en met uwen neef in naauwere betrekking komen.

— Maar, mevrouw BODDEN . .

— „Maar, mijnheer BODDEN! Er valt niet te maaren! gij zult dien stap doen!"

— Onze karakters komen niet overeen!

— „Gij zult het uwe veranderen" . .

— Indien het dan zoo moet wezen . . . goed! Ik zal het ijs breken, mijn schat, en — ik zal meer doen," ik zal MUIS tegen zondag ten eten vragen.

— „Heerlijk! dat heet een man! een beminnelijk echtgenoot! een uitnemend vader! schrijf aan MUIS, BODDEN, haast u. Het is een zeer spaarzaam man, die bijna niets verteert. Indien onze kleine ALEXANDER hem eens beviel! — SANDER! neem uwe voeten van de sporten van dien stoel! — Indien hij hem in zijn testament bedacht! . . men heeft wonderlijker dingen gezien . . . . ALEXANDER, gij zijt onverdragelijk!

— Gij hebt gelijk, zeide BODDEN, op geheimzinnigen toon, maar ik zal meer doen! . . De vrouwen begrijpen niets van die zaken . . . Gij zult zien!" .

Hij ging naar bed, en zweeg omtrent zijne verdere plannen.

Den volgenden morgen zat MUIS te ontbijten, met eene genoegelijke en ongestoorde deftigheid; zijn broodje en *de Avondbode*, dien hij alle dagen van het opschrift af tot den naam des drukkers toe las, deelden zijne aandacht; de courant was met overleg uitgevouwen, stelselmatig uitgestrekt; het theewater kookte, de zon scheen, aan het egoïstisch welgevallen van den *célibataire* ontbrak niets, toen . . . (MUIS trilde) eene vreemde hand aanbelde; de ruk was ruw en brutaal. Spoedig bragt de meid hem een zeer klein kaartje binnen, geheel bedekt met zonderlinge gothische letters: „JAN BODDEN, *Minnaarhuize, populieren-laan, Rijswijksche weg*."

Mevrouw BODDEN heette MINA; een aankomende populier kwijnde voor de deur van BODDEN: ziedaar het visite-kaartje van den ex-kruidenier verklaard.

MUIS wierp de oogen op die woorden en beefde.

„BODDEN! . . . Dat de hemel hem terugzende van waar hij komt. Zeg dat ik slaap . . . zeg dat ik uitgegaan ben, en van daag uit blijf! zeg wat gij wilt, mits hij niet boven kome!

— Daar komt hij den trap reeds op!".

MUIS was geheel ontsteld. Hij kende zijnen luidruchtigen neef BODDEN, en verafschuwde hem; eene krampachtige siddering had den jonkman bemagtigt; reeds hoorde hij de nieuwe laarzen van den ex-kruidenier op den trap kraken. Bij dit verschrikkelijk gekraak voegde zich een vreeselijk gekletter, dat al de vermoedens en al de gissingen van den ongelukkigen [illegible] te leur stelde.

„Laat binnen komen," zuchtte hij, met eene klagende stem . . Twee personen verschijnen: vooreerst een groote poedel, wit van haar, met lange ooren, roode oogen en opmerkbaren staart; vervolgens de eigenaar des honds, de edele en bevallige BODDEN. Zijne manieren, ongedwongen tot in het onbeschaamde, vrij tot onbeschoftheid; dadelijk bij het binnentreden eenen stoel omwerpende, de hand zijns armen neefs drukkende, dat zij kraakte, met al de kracht zijner stem sprekende; met zijne laarzen in de punt van het tafelkleed hakende:

— „Verheugd u te zien!"

— Ik ook.

— „Hoe gaat het? Hoe gaat het?"

MUIS was sprakeloos.

— „En iedereen? en uwe vrouw? . . och, gij hebt er [illegible] uw broeder? o, wat ben ik dom. Maar gij ziet er [illegible] prachtig, mijn jonge"!

— „Gij zeer goed, [illegible]

MUIS, op de folterbank, volgde met een onrustig oog den poedel met den kleinen staart.

— »Voortreffelijk, voortreffelijk!" antwoordde BODDEN op eene vraag die hem niet gedaan werd; . . . »en dus gaat het wel met u?"

Zoo trekken er zich in Oud-Nederland, en zeker ook in eenige andere landen, degenen uit, wier geest het en wier onderhoud niet zeer rijk is. Zij stellen in uwe gezondheid een buitengewoon belang, een voortdurend, onverzadelijk belang, hetwelk talrijke vragen getuigen. Gedurende die aangename en staatkundige ontmoeting, had de viervoetige bezoeker zijne behendigheid en slimheid getoond; bekoorlijk dier, dat gretig de gelegenheid waarnam en schitterde door eene groote fijnheid van blik, gevolgd van eene niet minder vaardige uitvoering. Hij had zich op de achterpoten verheven, met de voorpoten op het tafellaken geleund, en zijne scherpe tanden hadden de dunste en geelste, de best gebakken broodsnede gegrepen. Hij bereidde zich haar te verslinden op het donzig tapijt van MUIS; helaas, de boterkant bevond zich juist onder!

BODDEN bemerkt den diefstal; hij barstte in een luid gelach uit:

»Muis," riep hij, »kijk eens! de hond is zijnen meester waardig. Het zijn schepsels zonder complimenten, alle twee! — Weg! HANNIBAL, weg! — *A propos*, ik ben te voet gekomen ik heb een verbruiden honger, neef!"

MUIS stelde groote prijs op de beleefdheid, en deed zich een ongeloofelijk geweld aan om de perken dier hoedanigheid niet te overschrijden.

»Gij zijt zonder ontbijt uitgegaan!" riep hij.

— »Neef van mijn hart, ik heb bij u willen ontbijten; schel dus mijn jonge! Maar geef mij intusschen dat stuk gerookt vleesch; ik maak geene omstandigheden! niets zoo vervelends als de complimenteuse menschen; zij zijn ondragelijk, niet waar neef?"

Gewapend met een zeer fijn damast servetje, sloeg hij inmiddels de stof van zijne laarzen.

MUIS, zijne wanhoop verkroppende, scheide en poogde te glimlagchen.

— »Wat is 't warm!"

BODDEN nam eene tweede servet en veegde zich het voorhoofd af. Dan, in volslagen gebrek aan denkbeelden, riep hij voor de vijftiende of zestiende keer uit:

— »Och! die waarde neef, die goede MUIS! Waarachtig hij ziet er uit als een wolk!

— Gij vindt?"

MUIS beproefde eenen nieuwe glimlach.

— »Alles is wel bij u?" vroeg nogmaals de beleefde man; terwijl BODDEN eene boterham verslond.

— »Onverbeterlijk [illegible] de ziekten komen er nooit! .. heerlijk rookvleesch! — Voort HANNIBAL!"

HANNIBAL had twee sneden rookvleesch over het tapijt gesleept: — BODDEN zette zijne beschrijving voort.

— »Groene blinden, een klein tuintje, een groen hek, een geschuurde koperen schelknop; alles om te stelen!"

Terwijl BODDEN dit zeide, bragt hij de geheele flank van het ontbijt in verwarring; de vorken waren van hare plaats, het geboterde mes lag op het tafelkleed. Zal ik u de diepe smart van den geregelden man malen?

Minzaam en beleefd!

— »Indien gij het gerookt vleesch anders sneedt, zeide hij, gelooft gij niet dat gij het dan beter zoudt snijden?"

Sinds tien minuten beschouwde hij, met onmogelijk te beschrijven gewaarwordingen, zijnen gast, die de gerookte rib hakte, of liever verminkte, tegen alle aangenomen regelen in.

BODDEN scheurde met zijne vork een geheele bonk uit de rib.

»Dank, dank. Ik doe het liever zoo! 'T is hier *sans façon*. Voort, HANNIBAL; sleep die vork niet weg. Zie zoo; dat is een zoet beest! Nog wat suiker, neef, nog wat [illegible] dank u, ik houd van gesuikerde thee! .. *A propos*, kom ons toch eens zien zonder omstandigheden?"

Het gelaat van den man van orde was bleek geworden. HANNIBAL leverde zich aan oefeningen, zeer gevaarlijk voor het meublement van een jongheer.

»Weg, mijnheer, [illegible] dijnen, neef!"

MUIS vloog uit zijnen armstoel, als had hij een elektrieken schok ontvangen. Zijn gelaat was paarsch, zijn voorhoofd geheel berimpeld, zijne oogen puilden uit.

»Vertrek, mijnheer, vertrek! schreeuwde hij op een eerbiedigen afstand van den viervoeter, dien hij bande. Den vorigen morgen had hij in het *Handelsblad* een geval van hondsdolheid gelezen.

HANNIBAL trok al bijtende aan de gordijnen, en scheen besloten niet los te laten. Men gaf hem de jagt. Omgeworpen stoelen, geschudde tafel, gordijn-franjen aan stukken. De thee droop van het tafelkleed. Wat ramp! Na veel leven, gevaar en herhaalde aanvallen onder de tafel, na duizend bewegingen met rotting en paraplui, werd de hond uit zijne verschansingen gedreven, en in den gang gezet. Nu veranderde het tooneel. Het verjaagde dier begon het treurigst gehuil, vergezeld van een klein wanhopend geblaf, en onafgebroken gekrabbel; niet alleen krenkte hij de teedere ooren van MUIS, maar maakte gruwzame krassen in de geschilderde en verniste deur, waarop hij met buitengemeene hevigheid aanviel en waarin zijne poten lijnen en vorren trokken, allerongevalligst voor het oog van eenen man van smaak.

»'T is geen stadhond, hij is slechts goed voor buiten," merkte BODDEN koeltjes aan. »Hij heeft bijzondere denkbeelden van onafhankelijkheid en is niet gewoon buiten de deur te worden gezet. Maar nu, MUIS, wanneer komt gij ons opzoeken? Ik wil geene weigering. 'T is heden donderdag. Laat ons den dag op zondag bepalen! 'T is gezeid, bepaald, niet waar?"

Lang moest de heer WILHELMUS MUIS worden gekweld en in het naauw gebragt, alvorens zijne toestemming te verkrijgen.

Afgetobt eindelijk en bijna uitgeput van verveling en droefheid, nam hij de uitnoodiging van zijnen vreeselijken neef aan, wien hij beloofde aanstaanden zondag ten drie ure de populieren-laan, Minnaashuizen, het kleine tuintje en de koperen schel, te komen zien.

— »Duizend bommen!" schreeuwde [illegible] het voornaamste vergeten. Hoe zoudt gij ons vinden zonder ons adres en de middelen van vervoer? Geef acht, let wel op! De snor vertrekt alle uur van de poort; gij rolt, rolt, .. voortreffelijk! als de wagen aan het *witte paard* komt, (heerlijke herberg, tusschen twee haakjes) dan ziet gij een rood huis; daar is het...

— Goed! ik begrijp," viel MUIS in, gelukkig het gesprek en het bezoek te eindigen.

— »Neen, daar is het niet, volstrekt niet. Gij ziet dus dit roode huis, het behoort aan — aan [illegible] doe. Gij volgt den muur van het roode huis, gij slaat regts om, — onthoud wel, — er is daar eene boerderij, er ligt gewoonlijk een bulhond."

MUIS rilde.

Dan slaat gij eene laan in, welke gij een klein kwartier lang houdt, en daar zal iedereen u het huis van den heer BODDEN wijzen.

— Goed. Ik dank u. Tot wederziens.

— »Op den tijd gepast, neef!

— Zeker, vaarwel!

— »Zeg, MUIS, hebt gij eene kaart van de omstreken van 's Gravenhage? Zonder dat zoudt gij u wel eens kunnen vergissen.

— Ja, ja.

— »En vergeet niet eenen goeden stok ...

— Ja, ja, ik dank u.

[illegible] achterlatende. Hij besteedde anderhalf uur aan het herstellen der wanorde, liet een huisschilder komen, zijne deur weder vernissen, beknorde de oude meid, legde zich uit wanhoop ten acht ure te bed, en verwachtte den aanstaanden zondag gelijk een veroordeelde zijn schavotdag verwacht.

(*Het slot hierna*).

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.